

Kinga Dorbach

Tradycje kulturowe i historyczne ziem pruskich: sprawozdanie z konferencji naukowej, Mrągowo, 15-17 maja 2008 roku

---

Echa Przeszłości 10, 533-535

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Promotor: dr hab. Andrzej Misiuk, prof. UWM w Olsztynie. Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Peplowski, Akademia Pomorska w Słupsku; prof. dr hab. Jan Sobczak, em. prof. UWM w Olsztynie.

Obrona pracy doktorskiej mgr Joanny Słyszewskiej odbyła się 14 października 2008 r. przed Komisją Rady Wydziału Humanistycznego UWM w Olsztynie ds. Przewodów Doktorskich w dyscyplinie historia.

Mgr ADAM BIAŁCZAK, *Stosunki polityczne, społeczne, gospodarcze Baranowa w XIX i XX wieku na tle dziejów Mazowsza Północno-Wschodniego.*

Promotor: dr hab. Janusz Gołota, prof. UWM w Olsztynie. Recenzenci: dr hab. Adam Dobroński, prof. Uniwersytetu w Białymstoku; dr hab. Norbert Kasperek, prof. UWM w Olsztynie.

Obrona pracy doktorskiej mgr. Adama Białczaka odbyła się w dniu 13 stycznia 2009 r. przed Komisją Rady Wydziału Humanistycznego UWM w Olsztynie ds. Przewodów Doktorskich w dyscyplinie historia.

Ks. mgr BOGUMIŁ WYKOWSKI, *Dzieje społeczne i religijne Pasy-mia w drugiej połowie XIX i pierwszej XX wieku.*

Promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko, prof. zw. UWM w Olsztynie. Recenzenci: prof. dr hab. Janusz Małek, UMK w Toruniu; dr hab. Grzegorz Jasiński, prof. UWM w Olsztynie.

Obrona pracy doktorskiej ks. mgr. Bogumiła Wykowskiego odbyła się w dniu 9 czerwca 2009 r. przed Komisją Rady Wydziału Humanistycznego UWM w Olsztynie ds. Przewodów Doktorskich w dyscyplinie historia.

Kinga Dorbach
Olsztyn

TRADYCJE KULTUROWE I HISTORYCZNE ZIEM PRUSKICH.
SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ,
MRĄGOWO, 15–17 MAJA 2008 ROKU

W dniach 15–17 maja 2008 r. w mrągowskim hotelu „Mazuria” została zorganizowana już po raz czwarty międzynarodowa konferencja naukowa dotycząca tradycji kulturowych i historycznych ziem pruskich. Obrady odbywały się pod hasłem: „Krajobraz grunwaldzki w dziejach polsko-krzyżackich i polsko-niemieckich na przestrzeni wieków. Wokół mitów i rzeczywistości”. Po raz pierwszy obok obradujących przedstawicieli ośrodków naukowych

z kraju i zagranicy, mieli możliwość spotkać się studenci historii nie tylko z terenu Polski, ale również z Niemiec, Litwy i Rosji.

Celem konferencji było przedstawienie najnowszych badań w przedmiotowej dziedzinie oraz wymiana poglądów dotyczących dziejów państwa krzyżackiego na początku XV w. Starano się także ukazać cechy charakterystyczne kultury materialnej w wyżej wymienionym okresie. Jednocześnie uwypuklono stan badań nad problemem grunwaldzkim w historiografii polskiej i niemieckiej na przestrzeni wieków. Poddano również głębokiej analizie zagadnienia związane przede wszystkim z polityką, gospodarką oraz dziejami militarnymi państwa polskiego i krzyżackiego w dobie konfliktu grunwaldzkiego. Oczywiście obradom przyświecała chęć popularyzacji dotychczasowych wyników badań nad wyszczególnionymi zagadnieniami.

Udział w konferencji wzięli przedstawiciele nie tylko nauki polskiej, ale również innych ośrodków europejskich. Prof. Sven Ekdahl z Berlina wygłosił referat pt. *Aufmarsch und Aufstellung der Herre bei Tannenberg / Grunwald (1410). Ein kritische Analyse.* (*Wymarsz i ustawienie wojsk pod Grunwaldem. Studium krytyczne*), rozpoczynając tym samym szeroką dyskusję oscylującą wokół problemu militarnego konfliktu polsko-krzyżackiego doby Grunwaldu. Jednocześnie prof. Maksymilian Grzegorz mówił o możliwościach mobilizacji rycerstwa pomorskiego (z udziałem prusko-pomorskiego), prof. Jens E. Olesen z Greifswaldu wystąpił z referatem pt. *Die Folgen der Schlacht von Tannenberg 1410 aus nordeuropäischer Sicht (Następstwa bitwy pod Grunwaldem z punktu widzenia północnoeuropejskiego)*, poruszając zagadnienie konsekwencji grunwaldzkich działań wojennych, o czym również mówił dr Jan Gancewski w kontekście gospodarki korporacyjnej zakonu.

Następnie prof. Udo Arnold z Bonn wypowiedział się na temat symbolicznego znaczenia bitwy pod Grunwaldem na przełomie XIX i XX w.; prof. Wiesław Sieradzan nakreślił rolę księcia słupskiego Bogusława VIII w konflikcie polsko-litewsko-mazowiecko-krzyżackim w latach 1411–1414 w świetle najnowszych badań, a mgr Iwona E. Gancewska w swoim wystąpieniu podjęła problematykę ilustracji oraz narracji bitwy grunwaldzkiej w świetle nauczania szkolnego (treść podręczników szkolnych) w Polsce po drugiej wojnie światowej (do 1999 r.). Podczas obrad poruszano również tematykę religijną związaną nie tylko z symbolem grunwaldzkim, ale również z samym funkcjonowaniem Zakonu Krzyżackiego: wystąpienie prof. Christofera Hermanna dotyczyło *Die Marienkapelle in Tannenberg*, a prof. Stefana Kwiatkowskiego – obrazu księdza w zakonie rycerskim.

W trakcie konferencji prowadzono dyskurs na temat Zakonu Krzyżackiego oraz szeroko pojętego „krajobrazu grunwaldzkiego”, również w kontekście historii społecznej i relacji podróźniczych. Do takich wypowiedzi zaliczymy referaty: prof. Wojciecha Nowakowskiego pt. *Relacje między Białtami a Germanami w starożytności*; prof. Janusza Małka pt. *Spoteczeństwo „nowopruskie” wobec przeszłości krzyżackiej*; dr. Stefana Hartmanna pt. *Prusy w świetle relacji podróźnych Jana Arnolda Branda, Jana Bernouilego, Karola Fey-*

erabenda, Christiana Gottlieba i Gotfryda Piotra Rauschnicka oraz dr. Letasa Palmatisa pt. *Od Zakonu do Królestwa. Etniczne stosunki z punktu widzenia bałtyjskich Prusów od przeszłości do dzisiaj*. Niektóre z tych referatów zostały tylko odczytane, ze względu na nieobecność ich autorów. Tak było w przypadku dr. S. Hartmanna z Berlina czy dr. L. Palmatisa z Litwy.

Podczas konferencji wygłoszono także referaty poruszające materialną przestrzeń historyczną wpisującą się w zagadnienie tradycji kulturowych i historycznych ziem pruskich. I tak dr. Kazimierz Grażawski mówił o wybranych aspektach kultury materialnej zamków i miast krzyżackich w pocz. XV w. na przykładzie obiektów Elbląga, Torunia i Brodnicy, zaś prof. Grzegorz Białyński wskazywał na znaczenie interpelacji sprowadzenia Krzyżaków w świetle fałszerstw krzyżackich. Natomiast kwestię dokumentów krzyżackich w *Diplomate et epistolae* w Archiwum Diecezjalnym w Pelplinie podjęła mgr Kinga Dorbach, a dr. Mirosław Hoffman zaprezentował temat historii badań archeologicznych w rejonie pól grunwaldzkich.

Podczas konferencji – o czym już wspomniano wyżej – obradowali również młodzi historycy w specjalnie zorganizowanym panelu studenckim. Przede wszystkim goszczono delegacje z Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Akademii Podlaskiej w Siedlcach, Uniwersytetu im. Imanuela Kanta w Kaliningradzie oraz wolontariuszy Fundacji Rodowo z terenu Niemiec (Münster). W czasie obrad poruszono problematykę Zakonu Krzyżackiego, stosunków polsko-krzyżackich i późniejszych polsko-pruskich w kontekście zarówno politycznym, społecznym, religijnym, jak i materialnym. Podjęto również szeroką dyskusję nad potrzebą wymiany doświadczeń oraz poglądów między społecznościami studenckimi. Stwierdzono także, że należy organizować podobne sympozja w celu dalszej współpracy i tworzenia międzynarodowego środowiska akademickiego zajmującego się problemem krzyżackim oraz pruskim.

Pomimo iż obrady odbywały się w dwóch sekcjach, studenci mieli możliwość zarówno uczestniczenia w dyskusji, jak i wysłuchania wystąpień historyków, którzy zebrali się w Mrągowie. Inicjatorzy przedsięwzięcia to: Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Olsztynie. Konferencja stała się doskonałą okazją do wymiany doświadczeń oraz przeanalizowania dotychczasowego stanu badań w kontekście krajobrazu grunwaldzkiego. Tym samym została odebrana jako wyznacznik nowego kierunku badań w tematyce grunwaldzkiej oraz poszerzenia istniejącego już zasobu wiedzy o stosunkach polsko-krzyżackich i polsko-niemieckich w kontekście grunwaldzkim i nie tylko na przestrzeni wieków.